

Europa davant del canvi climàtic

JOSEP BORRELL*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 29.01.08

La Comissió Europea ha fet una autèntica filigrana per elaborar el seu pla sobre energia i canvi climàtic, presentat al Parlament Europeu reunit en sessió extraordinària. Però, així que el va exposar, les crítiques han plogut des de tots els sectors afectats. És normal que sigui així, ja que es tracta d'una proposta que implica un esforç considerable per a la societat i la indústria europees, i difícil de repartir entre països de forma eficaç i equitativa.

La proposta és el resultat de mesos de dures negociacions entre la Comissió i els estats membres que ara continuaran contra rellotge al Consell i el Parlament per aconseguir aprovar-la abans de les pròximes eleccions europees. Es tracta de definir com aconseguirà la UE reduir un 20% les seves emissions de gasos d'efecte hivernacle el 2020 respecte de les del 1990 i augmentar fins al 20% la part de les energies renovables.

Quan aquest objectiu va ser adoptat pel Consell Europeu sota presidència alemanya, va ser presentat emfàticament com un gran moment de la construcció europea que ens donava el lideratge en la lluita contra el canvi climàtic. Però a l'hora de baixar de les muses al teatre, s'ha vist com és de difícil repartir esforços sense perjudicar la competitivitat de la indústria europea ni incórrer en costos que són socialment inassumibles.

LA COMISSIÓ xifra aquests costos en el 0,5% anual del PIB, cosa que equival a menys de mig euro diari per a cada europeu. Però, seguint les

pautes de l'informe Stern, el cost de no fer res seria entre 20 i 40 vegades superior. La seva aplicació permetrà reduir les importacions de petroli i gas en 50.000 milions d'euros, el 0,3% del PIB, i posar en marxa un procés d'inversió innovadora generadora de creixement i feina que situarà Europa al capdavant de la transformació tecnològica necessària per afrontar l'economia del postpetroli.

La proposta de la Comissió implica donar un enorme impuls al desenvolupament de les energies renovables siguin de la mena que siguin. Això no vol dir que es deixi de comptar amb el carbó com a recurs energètic, que per a alguns països de l'Est continua tenint una gran importància. El paquet legislatiu proposat conté una directiva que dóna el marc jurídic necessari a les tecnologies de captura i emmagatzematge del CO₂.

Entre els aspectes més polèmics, i n'hi ha molts, de la proposta, en destaquen el manteniment de l'objectiu del 10% de biocarburants, el nou sistema d'assignació de quotes d'emissió i la forma d'evitar deslocalitzacions industrials cap a països menys compromesos en la lluita contra el canvi climàtic.

L'impuls als biocarburants ha estat objecte d'una intensa polèmica i molt criticat pels que consideren que el seu ús planteja problemes ambientals, provoca desplaçaments de la població i crea penúria alimentària. Però la Comissió ho ha mantingut per impulsar el desenvolupament dels biocarburants de segona generació, acompanyant-ho de criteris molt estrictes, de forma que només es puguin comptabilitzar els biocarburants que redueixin les emissions un 35% respecte als combustibles clàssics.

Les quotes d'emissió ja no seran assignades a la indústria pels estats -- que en alguns casos ha tingut una conducta molt laxa, cosa que ha provocat l'enfonsament del preu de la tona de carboni en el mercat de drets d'emissió--, sinó que les fixarà a escala europea la Comissió. I ja no seran gratuïts: s'assignaran progressivament a través de subhastes que poden generar entre 25.000 i 50.000 milions d'euros anuals, part dels quals hauran de ser reinvertits en la transferència de tecnologia als països en desenvolupament.

Però aquests costos més grans poden afectar la competitivitat de la indústria europea. I en res ajudaria a la lluita contra el canvi climàtic que es deslocalitzés en altres països per seguir emetent des d'allà un diòxid de carboni amb efectes sobre l'escalfament atmosfèric que no depenen del lloc des d'on s'emetin. Prudentment, la Comissió es dóna un marge de maniobra per decidir d'aquí al 2011 què fer amb les indústries molt energívores i sotmeses a una forta competència internacional, en funció dels acords a què s'arribi per al període post-Kyoto, que comença el 2012.

Una de les solucions pot ser doncs l'aplicació d'un impost-carboni a les importacions per posar-les en igualtat de condicions amb la producció a Europa. Aquesta idea, perfectament raonable i defensada enèrgicament per França i el Regne Unit, ha acabat obrint-se pas, davant de les reticències dels que hi veien un retorn a la temptació proteccionista.

A ESPANYA, a més a més, l'afavoreix aquesta proposta. Incorpora molts dels seus plantejaments, en particular la consideració de la renda per càpita per repartir l'esforç, com a aproximació al criteri de població, que és, sens dubte, el més equitatiu. I el camí d'ajust a l'horitzó de l'any

2020 és menys exigent que el que es va negociar el 1997 per complir amb Kyoto.

Però, sobretot, aquesta proposta ha de tenir un efecte arrossegament sobre el comportament d'altres economies, sobretot les emergents, que augmenten acceleradament les emissions. Les de la Unió Europea són només el 14% de les mundials i, encara que les eliminéssim del tot, no resoldríem el problema. Però si nosaltres no fem tot el possible, encara ho faran menys els que viuen molt pitjor que els europeus.

* President de la Comissió de Desenvolupament del Parlament Europeu.